

NATUUR(BE)LEVEN IN DE GROENE RUIMTES VAN DE LEUVENSE BINNENSTAD

Nieuwsbrief nr.6

(30 september 2011)

Een gezamenlijk initiatief van: **Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud**
Natuurpunt Oost-Brabant & Natuurpunt Leuven
met de medewerking van: **Regionaal Landschap Dijleland**
en financiële steun van: **Provincie Vlaams-Brabant**

Nu de vakantie voor de meesten weer afgelopen is, pikken we graag de draad terug op met leuke nieuwsberichten over de stedelijke natuur in Leuven. In de laatste nieuwsbrieven van dit project nog graag iets meer over de resultaten. In dit nummer focussen we ons op het succesverhaal van de groenzone aan Ruelensvest dat tot stand kwam dankzij een gewijzigd groenbeheer op aangeven van Natuurpunt. Een aanrader voor de liefhebbers van natuur in de stad.

De Kleine vuurvlieder

Tijdens een terreinbezoek op 18 september 2011 werd op de zandige bermen van de Ruelensvest de Kleine vuurvlieder nog eens waargenomen. Hoewel deze soort over het algemeen niet zeldzaam is, is dit voor het stedelijk gebied toch een bijzondere waarneming. Deze soort is namelijk doorgaans vooral te vinden op vrij schrale en droge graslanden (o.a. ook langs spoorwegtaluds), en verder op de heide en in duingebieden. Dit toont aan dat er aan de Ruelensvest toch een vrij interessant leefgebied aanwezig is dat afwijkt van veel andere stedelijke groenzones (die vaak zeer voedselrijk zijn door allerlei menselijke invloeden).

Schralere stedelijke milieus bieden specifieke kansen voor het stedelijk natuurbeleid. Het groenbeheer dient hier dus rekening mee te houden. De voorbije jaren hebben de stadsdiensten in samenspraak met Natuurpunt het beheer aan de Ruelensvest bijgestuurd met het oog op natuurontwikkeling. Een minder intensief maai-beheer en verschraling zorgen er voor dat vlinders en andere dieren meer kansen krijgen.

De Kleine vuurvlieder is een interessante verschijning in de bermen van de Ruelensvest. Deze soort geeft aan dat er ook schralere leefmilieus zijn in de stad, al zijn ze er zeldzaam.

De Gewone wolzwever (links) en de Grijze zandbij (rechts).

De Grijze zandbij en de Gewone wolzwever

Dat de Ruelensvest een interessant leefgebied vormt, werd reeds eerder vastgesteld, o.a. door de aanwezigheid van zeer grote aantallen Grijze zandbijen in het voorjaar. Deze zandbijen zijn pioniers dus geschikte plaatsen worden vrij snel bewoond, maar het zijn anderzijds wel specialisten die enkel stuifmeel verzamelen van Wilgen. Deze Wilgen moeten dan ook op voldoende korte afstand (maximaal zo'n 250 meter) in de buurt staan.

De Gewone wolzwever is een vliegsoort van zonnige, zandige taluds. Ze eet nectar uit bloemen en blijft daarbij doodstil "hangen" in de lucht. Hoewel de vlieg stil lijkt te staan, slaan de vleugels zo'n 300 keer per minuut. Dit vlieggedrag vertoont gelijkenissen met de Kolibrie.

De Gewone wolzwever zet haar eitjes af in de nesten van zandbijen. De jonge larve van de Gewone wolzwever kruipt daarna verder het nest in, vervelt daar in een trage made en leeft eerst van de stuifmeelvoorraad waarna uiteindelijk ook de zandbijenlarve opgegeten wordt. Ook dit zijn aspecten van de natuur. Het is slechts één voorbeeld van hoe alles in de natuur samenhangt in een groter geheel: het ecosysteem. Het verwijderen van Wilgen zou ertoe leiden dat de Grijze zandbijen verdwijnen op deze locaties... en als er geen zandbijen zijn dan verdwijnt ook de Gewone wolzwever.

De biodiversiteit in gevarieerde groenzones

Waarom is de Ruelensvest zo'n interessant gebied? In gevarieerde groenzones met een afwisseling van opgaande vegetaties (o.a. bomen en struiken), halfhoge vegetaties en graslanden met maai-beheer ontstaan er doorgaans veel interessante mogelijkheden voor heel uiteenlopende planten- en diersoorten. Zij vinden elk dan wel ergens een plaatsje op maat van hun specifieke behoeften en structuurrijke, bloemrijke vegetaties trekken een rijk insectenleven aan. Deze insecten vormen dan weer de voedselbron voor vele andere dieren. Op de Ruelensvest is deze variatie sterk aanwezig, o.a. door de aanwezige vegetatiestructuur, de hellingen, de oriëntatie t.o.v. de zon, het gevoerde beheer, enz... Vanzelfsprekend leidt dit uiteindelijk tot een hoge soortenrijkdom: de biodiversiteit. De tabel hieronder schetst enkele aspecten die een rol spelen.

Schralere graslandjes met Muizenoor en Stijf vergeet-mij-nietje vormen een bron van nectar voor allerlei insecten. Ook Kleine leeuwentand komt vaak voor in deze schralere graslandjes.

Dankzij een aangepast maai-beheer bloeien Grijskruid, Hazenpootje en tal van andere soorten (zoals verschillende klavers en boterbloemen) massaal op de zuidelijke flanken van de berm. Op de schaduwrijke noordelijke flanken staan Dicht havikskruid en ook varens en mossen.

Heel wat insecten - zoals de Grijze zandbij, sprinkhanen en vlinders - profiteren van de ecologisch beheerde gedeeltes van de Ruelensvest. Dit trekt vervolgens ook weer andere dieren aan, zoals de Gewone wolzwever en tal van vogels die insecten op het menu hebben staan.

Het is alleszins zeer positief dat de stad Leuven dit aangepast beheer verder wil uitbreiden naar andere delen van de Leuvense Vesten en Singels (zoals o.a. aan de Eduard Remyvest), waar eveneens heel interessante mogelijkheden aanwezig zijn voor de verhoging van de stedelijke natuurwaarden. Zeker de moeite om de komende jaren in het oog te houden!

Oproep m.b.t. de inventarisaties

Vind je het zelf ook belangrijk om de biodiversiteit in en om de stad mee op de kaart te zetten? Help ons dan met het inventariseren van stedelijke fauna en flora!

Al je waarnemingen kunnen ingegeven worden via de website www.waarnemingen.be.

Geef ons een seintje op vhm.infocentrum@skynet.be als je nauwer betrokken wil worden.

Volg de komende weken zeker de websites van alle betrokken organisaties:

www.vhm.be - www.natuurpuntoostbrabant.be - www.rld.be - www.koesterburen.be
www.natuurpuntleuven.be

*Tekst en ontwerp: Wim Verheyden
vhm.infocentrum@skynet.be*

